

OBNOVA POVIJESNE JEZGRE VUKOVARA

NOC MUZEJA

NO MUZEJA
vukovar 2013

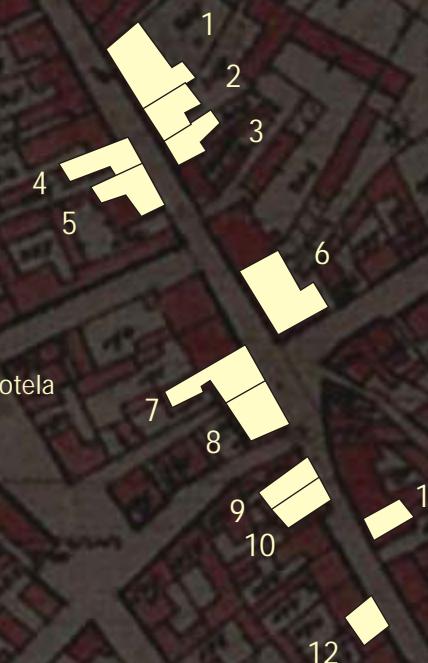
Povjesna je jezgra Vukovara, uništena ratnim razaranjima tijekom tromjese neopsade 1991. godine, dodatno ošte ena u poratnim godinama do mirne reintegracije Hrvatskoga podunavlja 1997. godine, kada je grad ponovno postao dostupan hrvatskim vlastima. Odmah nakon reintegracije zapo ele su pripreme za obnovu razrušenoga grada, ija je jezgra uvrštena na popis sto najugroženijih spomeni kih lokaliteta na svijetu me unarodnoga fonda World Monuments Watch. Za uži su povjesni centar planirana tri modela obnove: obnova ošte enih povjesnih gra evina klasi nom konzervatorsko-restauratorskom metodom, faksimilska rekonstrukcija u slu aju potpunoga uništenja povjesne gra evine visoke umjetni ke, simboli ke ili ambijentalne vrijednosti ili suvremena interpolacija uz poštovanje propisane gra evne linije. Najve ije broj gra evina u užem gradskom središtu obnovljen klasi nom konzervatorsko-restauratorskom metodom.

Današnja je Ulica dr. Franje Tu mana središnja os gradskoga centra, smještena u produžetku mosta preko Vuke slijede i položaj povjesne prometnice koja još od anti kih vremena prati južni dunavski limes. Na mjestu postoe ega mosta Vuka je u najranije vrijeme bila premoštena skelom da bi Sulejman II. Veli anstveni na svom vojnom pohodu na tom mjestu sagradio drveni most. Godine 1787. sagra en je barokni zidani most s 9 lukova, koji je srušen 1932. godine. Zbog navedenoga su položaja u toj ulici grupirane neke od najvrjednijih i najstarijih gra evina, karakteristi ni motivi vukovarskih veduta i razglednica. Sagra ene u razli itim razdobljima, gra evine nose obilježja razli itih stilova od baroka do suvremenoga oblikovanja.

Obnova je gra evnoga fonda zapo eli nedugo nakon mirne reintegracije konzervatorskom obnovom nekoliko objekata kao što je uglovna Pala a Srpske pravoslavne opštine (kasnije: Ljekarna Kirchbaum-Schwartz, odnosno Zgrada centralne ljekarne) iz 1910. godine, ija je obnova završena 2003. godine, susjedna joj Pala a Tachtler iz 1914. (obnova završena 2004. godine), klasicisti ka Zgrada Magistrata (Radio Vukovar) s po etka 19. stolje a (obnova dovršena 2004. godine) te Zgrada nekadašnje Diližanske pošte (stare Galerije Buer), iji najstariji dio datira iz druge polovice 18. stolje a. U tijeku je i obnova jedne od najve ih i najreprezentativnijih gra evina povjesnoga središta Pala e Grand-hotela (kasnije nazvane Radni ki dom), monumentalne historicisti ke uglovnice s kraja 19. stolje a. Prizemna je Uglovnica Garvanovi iz druge polovice 18. stolje a, na suprotnome kraju Ulice dr. Franje Tu mana, obnovljena zbog svojega urbanisti ki istaknutoga položaja ispred Be arskoga križa. Zgrada Gradskoga poglavarstva Vukovara arhitekta Ivana Miki a iz 1972. godine obnovljena je i djelomi no preoblikovana prema projektu istoga autora. Primjer obnove suvremenom interpolacijom predstavlja zgrada Slavonske banke s glavnim pro eljem oblikovanim u staklu.

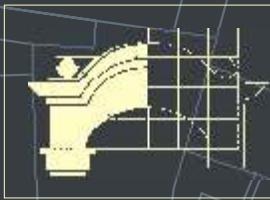
Projektom je bila predvi ena obnova dvanaest zgrada koje se isti u svojim povjesnom, umjetni kom ili ambijentalnom vrijednoš u u slici grada. Od njih je dosad u potpunosti dovršeno deset, jedna je u završnoj fazi obnove (Ku a Paunovi), a jedna je od ku a izostavljena iz projekta zbog neslaganja vlasnika s propisanim konzervatorskim smjernicama kojima bi se zgradi vratilo odgovaraju e povjesno oblikovanje (ku a astek). Obnovi svakoga objekta u okviru projekta prethodilo je detaljno istraživanje arhivske dokumentacije, starih karata, katastara, fotodokumentacije, starih razglednica i ostalog materijala. Tako er su provo ena konzervatorsko-restauratorska istraživanja sondiranjem gra evina u svrhu utvr ivanja pojedinih gra evnih faza te najvrjednijega i/ili najcjelovitijega povjesnog sloja za koji je odre eno da e obnovom biti prezentiran. Paralelno s istraživanjima izra ivani su detaljni snimci postoje ega stanja, a nakon što je utvr en na in prezentacije za svaku ku u pojedino, pristupilo se izradi arhitektonskih projekata na osnovi kojih su provo eni gra evinski i restauratorski radovi. Neke su od ku a primjeri barokne arhitekture 18. stolje a s karakteristi nim visokim krovštima, nekoliko je primjera izvedeno u historicisti kom slogu druge polovice 19. stolje a, a ku a Paunovi , ija je obnova još uвijek u tijeku, svojom kvalitetnom autorskom dogradnjom drugoga kata predstavlja iskorak prema moderni.

Projekt obnove ulice bit e nastavljen obnovom preostalih objekata, poplo enjem cijele ulice te revitalizacijom sadržaja.

- 1 Rezidencija Paunovi
- 2 Ku a Paunovi
- 3 Ku a Puches
- 4, 5 Zgrada nekadašnjeg hotela *Nacional* (kbr. 8 i 10)
- 6 Zlatna dolina
- 7 Magaza Mihajlovi I
- 8 Magaza Mihajlovi II
- 9 Ku a Bingulac II
- 10 Ku a Bingulac III
- 11 Ku a Emsminger
- 12 Ku a astek

Obilježavamo završetak obnove osam ku a u povjesnoj jezgri grada Vukovara u okviru projekta Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok Vukovar Vu edol u sklopu kojega je ranije ve dovršena obnova dviju ku a u povjesnoj jezgri: jedna je u završnoj fazi obnove, a na jednoj su provedena konzervatorsko-restauratorska istraživanja i izra eni su projekti obnove pro elja. Uz navedeno, sada su dovršene i etiri vlastelinske kuriye u kompleksu dvorca Eltz. Projekt, financiran sredstvima Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva kulture i zajmom Razvojne banke Vije a Europe, s ciljem istraživanja, obnove i prezentacije kulturne baštine, oboga enja kulturnoga krajolika i podizanja razine svijesti o vrijednosti prostora podunavske regije, podijeljen je u tri osnovna segmenta: povjesna jezgra Iloka, grad Vukovar te arheološki lokalitet Vu edol. Ministarstvo kulture povjerilo je Hrvatskom restauratorskom zavodu provedbu dijela projekta što se odnosi na povjesnu baštinu Iloka te povjesnu baštinu Vukovara, koja je dodatno podijeljena u dvije osnovne cjeline: kompleks dvorca Eltz te baroknu gradsku jezgru.

9, 10 Ku a Bingulac II i III

Bingulac II i III Dvije u nizu izdužene katnice s kraja 18. stoljeća povezane su vlasništvom trgovca ke obitelji Bingulac. Završenom obnovom rekonstruirano je izvorno pro elje u baroknom slogu.

8 Magaza Mihajlovi II
Magaza Mihajlovi II je uglovica sagra ena 1760. godine s arkadnim trijemovima na oblim stupovima u prizemlju obaju uli nih pro elja. Iz trijema se pristupa ulazima lokal s kamenim okvirima, a prizemni je prolaz dijeli od susjedne Magaze Mihajlovi I.

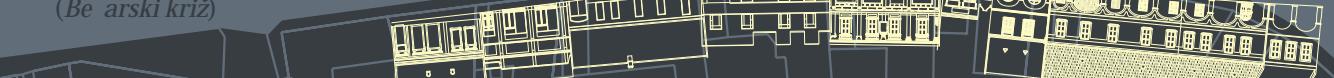
7 Magaza Mihajlovi I
Magaza I druga je ku a gra ena krajem 18. stolje a za trgovca ku obitelj Mihajlovi . Dvojni krak dogra en je u 19. stolje u, kada je povezana presvo enim prolazom sa susjednom zgradom Magazom Mihajlovi II, s kojom i danas nakon obnove in stilsko jedinstvo.

4, 5 Zgrada bivšega hotela Nacional

Dvojna katnica na k. br. 8 i 10 sagra ena je 1876. godine u stilskim oblicima ranoga historicizma. U najranije vrijeme poznata je kao Narodna gospodionica i kavarna, a kada su je u zakup uzeli poduzetnici Paunovi i Poli , preure ena je u hotel Nacional.

VUKOVARSKA ULICA TRIJEMOVA

Trg hrvatskih branitelja
(Be arski križ)

Ulica dr. Franje Tu mana

VUKA

12 Ku a astek
Prizemnica secesijskih stilskih odlika sagra ena je po etkom 20. stolje a. Provedena su konzervatorska istraživanja i izra en je projekt obnove pro elja.

11 Ku a Emsminger
Ku a Ensminger (Emsminger) jedan je od najlepših primjera gra anske bidermajerske arhitekture iz razdoblja kasnoga klasicizma prve polovice 19. stolje a. Nazvana je prema radionicama Emsminger (Emsminger).

6 Zlatna dolina
Barokna uglovica nazvana po recentnom restoranu u prizemlju sagra ena je u drugoj polovici 18. stolje a. Na katu je sve do kraja 19. stolje a bio smješten hotel Central, kada je probijanjem vrata u razini kata izme u susjednih ku a dje latnost Magistrata proširena i na prostor hotela.

3 Ku a Puches
Ku a Puches, nazvana po vlasniku, nastala je pregradnjom i dogradnjom starije klasicisti ke ku e iz prve polovice 19. stolje a.

2 Ku a Paunovi
Ku a Paunovi gra ena je kao katnica krajem dvadesetih godina 20. stolje a, a 1936. g. dogra eni su drugi i tre i kat prema zamisli zna a jnoga vukovarskog arhitekta moderne Frana Funtaka, po ijim se izvornim projektima izvodi i današnja obnova.

1 Rezidencija Paunovi
Rezidencija obitelji Paunovi , sagra ena 1867. godine u stilskim oblicima ranoga historicizma. Sadašnjom obnovom bogato dekorirano pro elje vra eno je u izvorno stanje.